

Sport- en Beweegakkoord
Gemeente Nijkerk

Juni 2023

Inhoudsopgave

Inhoud

1. Voorwoord van de wethouder	3
2. Inleiding	5
3. Voorbeschouwing, dromen en prognose	7
4. Nu verder.....	8
5. De uitdagingen in 2023 en de jaren daarna	10
6. De ambities.....	12
7. Thema 1: Een sportieve start	14
8. Thema 2: Iedereen kan meedoen	15
9. Thema 3: Een krachtige organisatie	17
10. De implementatie van het bijgestelde Nijkerks Sportakkoord	19

1. Voorwoord van de wethouder

Sport versterkt

Samenwerken om de kracht van sport beter te benutten. Want, sport versterkt zo valt te lezen in het landelijke Sportakkoord II. Aan de hand daarvan hebben wij het bestaande Sportakkoord van de gemeente Nijkerk aangepast. We bouwen voort op de ervaringen die zijn opgedaan met het Sportakkoord I.

Deze aangepaste versie sluit goed aan op de Ontwikkelagenda van de gemeente Nijkerk waarin we vaststellen dat alle inwoners kansen moeten krijgen om mee te doen en erbij te horen. Dat geldt ook voor het deelnemen aan sport- en beweegactiviteiten.

Iedere inwoner van de gemeente Nijkerk moet gelijke kansen hebben en mee kunnen doen. Om onze inwoners te ondersteunen bij de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid zetten we veel van de al ingezette lijnen voort. Zo zetten we in op het bevorderen van de gezondheid en preventie. We werken hierbij vanuit de filosofie van 'Positieve gezondheid' en 'Health in all policies'.

In dat kader werken we ook voor de sport- en beweegactiviteiten aan een toereikend aanbod dat aansluit bij de ontwikkeling en groei van de bevolking. We willen ook meer samenhang aanbrengen tussen alle activiteiten die plaatsvinden. Daarnaast streven we naar een groter bereik van deze voorzieningen. Dit gebeurt met speciale aandacht voor onze jeugd en onze ouderen. Intimidatie en discriminatie gaan we zichtbaar tegen. ¹

De ambities in het 'Hoofdlijnen Sportakkoord' zijn groot. De sport en sportcultuur staan ook in de gemeente Nijkerk voor nieuwe uitdagingen en tegelijkertijd zijn er kansen. Deze uitdagingen en kansen passen bij de huidige maatschappelijke tijdsgeest. De sector moet hierin mee. Een nieuwe aanpak is gevraagd en het Sportakkoord speelt hierop in. Om deze doelen te realiseren moeten we vaste patronen doorbreken.

De uitdagingen waar de sport en de sportcultuur ook in de gemeente Nijkerk voor staan, zijn:

- Het sportaanbod bij sportaanbieders nog beter laten aansluiten op de veranderende behoefte van de sporter op zowel kwaliteit, veiligheid als toegankelijkheid.
- Het verminderen van de uitstroom bij sportclubs in bepaalde groepen, zoals 12- tot 18-jarigen.
- Stimuleren dat volwassenen die eenmaal zijn gestopt met sporten, weer in beweging komen en terugkeren bij de sportaanbieders.
- Kijken hoe de ondersteuning van- en dienstverlening aan de sportaanbieders beter op elkaar aangesloten kunnen worden.
- Hoe kunnen we de maatschappelijke waarde van (top)sport nog beter zichtbaar maken en benutten?
- Sport en sportief bewegen nog meer stimuleren in het gedrag en routine van alle inwoners van de gemeente Nijkerk.

De vraag is hoe we al deze uitdagingen oppakken vanuit de overtuiging dat dit alleen kan als we anders willen denken, anders willen werken en (nog) intensiever gaan samenwerken.

De komende vier jaren zetten we daarom in op een groei van de sport- en beweegparticipatie bij de sportverenigingen, in de sportparken en de andere sportplekken.

Daarnaast heeft de sportsector een voorbeeldfunctie en biedt talenten de basis om zich verder te ontwikkelen. Tegelijk is de vereniging een plek voor ontmoeten en samen genieten van het spel en de prestaties.

Aanvullend op het bestaande Sportakkoord worden de volgende vijf ambities uit het 'Nationaal Sportakkoord' aangescherpt en uitgewerkt in de werkplannen. Dit zijn:

1. Inclusie en diversiteit (*voorheen: Inclusief sporten en bewegen*)
2. Ruimte voor sport en bewegen (*voorheen: Duurzame sportinfrastructuur*)
3. Vitale sportaanbieders (*voorheen: Vitale sport- en beweegaanbieders*)
4. Sociaal veilige sport (*voorheen: Positieve sportcultuur*)
5. Vaardig in bewegen

¹ Ontwikkelagenda 2023-2026 gemeente Nijkerk - Samen wonen, samen werken, samen leven

Zoals landelijk afgesproken is ook in de gemeente Nijkerk een coördinator Sport en preventie aangesteld. Diek Scholten (diek@nijkerksportiefengezond.nl) gaat als deze coördinator aan de slag om sport in het hart van het lokaal sociaal beleid te plaatsen. Met de uitvoeringsbudgetten wordt het mogelijk om de doelen van het akkoord te behalen. Samen met een nieuw te vormen kernteam - gevormd uit vertegenwoordigers van sport, cultuur, samenleving en zorg - gaan we de plannen verder uitwerken. Hierbij sluiten we aan bij wat we al doen.

Landelijke organisaties zoals NOC*NSF en de Gelderse Sportfederatie ondersteunen ons om verenigingen te versterken met kader- en vrijwilligersbeleid. Het zijn juist de verenigingen in de gemeente Nijkerk die inwoners in beweging kunnen brengen en houden. Om de simpele reden dat (samen) sporten en bewegen veel plezier geeft.

Acties

Vanuit de 'Hoofdlijnen Sportakkoord II' is het doel om de sportsector en de gemeenten te versterken en te stimuleren om een groter bereik te krijgen (meer deelnemers, toeschouwers en vrijwilligers) en de zichtbaarheid van de maatschappelijke waarde van sport en topsport te vergroten.

Voor de gemeente Nijkerk betekent dit:

- Dat we sport en bewegen nog toegankelijker, veiliger en kwalitatief hoogwaardiger maken.
- Dat in 2025 het merendeel van alle sport- en beweegaanbieders in de gemeente Nijkerk werkt met de basiseisen sociale veiligheid (gebruikmaken van de regeling 'Gratis VOG', Gedragscode Sport, Vertrouwenscontactpersoon en het volgen van een cursus of e-learning voor trainer-coaches) met name voor de jeugd en kwetsbare groepen.
- We zetten in op kwalitatief, goede en duurzame sportaccommodaties en een sport- en beweegvriendelijke openbare ruimte in de gemeente Nijkerk.

We doen dit:

- Met ondersteuning van de adviseurs van NOC*NSF. Zij werken als partner namens alle sportbonden mee aan het bereiken van een sterke, duurzame en vitale lokale sportinfrastructuur.
- Met de buurtsportcoaches van Nijkerk Sportief en Gezond. Zij geven invulling aan de uitvoering van het Sportakkoord in de gemeente Nijkerk.
- En natuurlijk met alle lokale sport- en beweegaanbieders.

Vanuit deze stevigere positie kunnen we met de sector ook het gesprek aangaan over hun maatschappelijke betrokkenheid. Dit kan bijvoorbeeld via het GALA (Gezonde en Actieve Leefstijl Akkoord), het IZA (Integraal Zorg Akkoord) en het programma 'School & omgeving en de Maatschappelijke Diensttijd'.

We nodigen de sport- en beweegsector in de gemeente Nijkerk uit om de deuren open te zetten en samen een bijdrage te leveren aan deze akkoorden en aangegeven programma's.

Met dit aangepaste Sportakkoord gaan we er samen voor zorgen dat de sport- en beweegsector daar kwalitatief en kwantitatief toe in staat is. Want, een sterke en vitale sport- en beweegsector versterkt, ook in de gemeente Nijkerk.

2. Inleiding

Waarom een aangepast Sportakkoord Nijkerk?

Sport en bewegen dragen bij aan een goede en betere gezondheid van de inwoners. Dat blijkt uit tal van onderzoeken. Het zorgt voor een betere conditie, meer spierkracht, een gezonde levensstijl, een goede nachtrust en een minder hoge medische consumptie. Sporten en bewegen verkleint namelijk het risico op een groot aantal aandoeningen als hart- en vaatziekten, obesitas, osteoporose en beroertes. Dat is ook de reden dat het bestaande Sportakkoord wordt aangepast.

De zes inhoudelijke thema's op landelijk niveau van het 'Sportakkoord 2020' zijn vrijwel onveranderd. Dat zijn:

- Inclusie en diversiteit;
- Sociaal veilige sport;
- Vitale sportaanbieders;
- Vaardig in bewegen;
- Ruimte voor sport en bewegen;
- Maatschappelijke waarde van (top)sport en bewegen.

Daar worden nu de volgende doelen aan toegevoegd:

➤ Versterken fundament

Het doel is voorwaarden om te kunnen sporten en daar plezier aan te beleven te vergroten. Dat gaat over de mensen, organisaties, cultuur en materiële voorzieningen in de sport.

➤ Vergroten bereik

We willen dat meer mensen zich aangesproken en uitgenodigd voelen om te gaan sporten en te bewegen en gebruik gaan maken van onze mooie faciliteiten en mogelijkheden.

➤ Benutten maatschappelijke waarde/ betekenis van sport.

De meerwaarde van sport voor de maatschappij is groot: energie, plezier en zingeving in het dagelijks leven door en van de sport zelf. Het kan ook een bijdrage bieden aan het tegengaan van eenzaamheid, kansongelijkheid en het bevorderen van de gezondheid.

➤ Stimuleren van deelname aan Sport en bewegen

Het 'Gezond en Actief Leven Akkoord' (GALA) is het fundament voor een gerichte lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en de sociale basis. In combinatie met het 'Hoofdlijnen Sportakkoord II', inclusief het addendum over de 'Brede Regeling Combinatiefuncties' (BRC), werken we in de gemeente Nijkerk samen om de kracht van sport nog beter te benutten, want sport versterkt.

Vanuit één brede specifieke uitkering (Brede SPUK)

Het 'Gezond Actief Leven Akkoord' (GALA) en 'Sportakkoord II' zijn in één brede specifieke uitkering voor gemeenten ondergebracht in de 'Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026', ook wel 'de Brede SPUK' genoemd. Met de middelen van de 'Brede SPUK' wordt de gemeente Nijkerk in een goede uitgangspositie gebracht om de in het GALA en het 'Sportakkoord II' gemaakte afspraken na te komen. Door te werken vanuit een integrale benadering van preventie en een brede blik op gezondheid, dragen we bij aan een gezonde generatie in de gemeente Nijkerk. Een generatie met weerbare, gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Dat vraagt om lokaal maatwerk en samenspraak met inwoners en maatschappelijke partners om initiatieven, middelen en menskracht met elkaar te verbinden.

Integraal plan van aanpak

De voorwaarde om gebruik te kunnen maken van de brede specifieke uitkering is het opstellen en indienen van een integraal plan van aanpak voor de periode 2024-2026. Dit moet gebeuren voor 30 september 2023. Uit dit plan van aanpak moet blijken dat er sprake is van een domein overstijgende werkwijze. Hierin is aangegeven dat de organisaties, die werkzaam zijn op de verschillende beleidsterreinen van de in de regeling genoemde onderdelen, samenwerken. Daarnaast wordt ervan uitgegaan dat de verschillende interventies en aanpakken deel uitmaken van een samenhangende, integrale aanpak vanuit een visie op het bevorderen van de (positieve) gezondheid van de inwoners in de gemeente Nijkerk.

3. Voorbeschouwing, dromen en prognose

In 2020 keken we vooruit naar 2030. In 2023 is dit vooruitzicht onveranderd. Wel is er ruimte voor voortschrijdend inzicht. Er zijn daarom onderstaande aanpassingen gedaan.

In 2030...

... hebben alle inwoners van de gemeente Nijkerk kansen om gezond, actief te zijn en zich vitaal te voelen. De mogelijkheden hiervoor zijn voor iedereen laagdrempelig beschikbaar. Dus ook voor inwoners met een beperking, sociaal kwetsbaren en ouderen. De afgelopen jaren zijn op gemeentelijk, dorps- en wijkniveau samenwerkingsverbanden gestart. Deze worden de komende jaren verder uitgebouwd. Door een goede samenwerking tussen partijen uit sport, onderwijs en zorg zijn er, letterlijk en figuurlijk, geen belemmeringen meer om voldoende te kunnen bewegen en/ of te sporten.

... bepalen spelende en sportende kinderen weer het straatbeeld. Scholen, sport- en welzijnsorganisaties hebben een cultuuromslag voor elkaar weten te krijgen waarbij kinderen en hun (groot)ouders elkaar ontmoeten in de buitenruimte. De gemeente heeft daar de afgelopen jaren ook aan bijgedragen door de openbare ruimte in te richten als een ruimte die uitnodigt en uitdaagt tot bewegen. Samen met alle partijen is de omgeving veranderd tot een basis voor een vitale bevolking. Die bevolking is bovendien actief betrokken bij de vele sportevenementen in de stad, de dorpen en het buitengebied.

... zijn er daarnaast voldoende en geschikte en bereikbare voorzieningen en accommodaties om te kunnen sporten. Gemeente Nijkerk, exploitanten en sportaanbieders spannen zich in voor toekomstbestendige faciliteiten.

... zijn de sportverenigingen in de gemeente Nijkerk vitaal, open en maatschappelijk actief. Ze hebben passende en toegankelijke accommodaties.

Zij beschikken over voldoende vrijwilligers en financiën om de activiteiten uit te kunnen voeren. Zij zijn ondernemend, denken vraaggericht en ontwikkelen samen nieuwe, gezamenlijke activiteiten. Ze worden daarbij gestimuleerd door een actief sportplatform. Ze stellen zich actief op voor de samenleving en leveren naar vermogen ook een maatschappelijke bijdrage die verder gaat dan het verzorgen van een regulier sportaanbod. De basis hiervoor wordt in de periode 2023-2026 gelegd.

... hebben de plannen en activiteiten uit het 'Sport- en Beweegakkoord 2023' geleid tot een gemeente waar beweging en vitaliteit zichtbaar aanwezig zijn! Samen zijn we zover gekomen. Alleen hadden we dat nooit gered.

4. Nu verder...

De gemeente Nijkerk is van oudsher een energieke gemeente met vitale inwoners die op veel vlakken actief betrokken zijn. Dat geldt zeker voor bewegen en sport. In Nijkerkerveen, Hoevelaken en Nijkerk zijn zo'n 45 sportverenigingen actief en die brengen samen ruim 12.000 sporters op de been (Bron: NOC*NSF, 2018). Dat is 28,5% van onze bevolking en daarmee zitten we ruim boven het landelijk (25,1%) en het provinciaal gemiddelde (26,4%).

En dan gaat het alleen nog maar over de mensen die lid zijn van een sportvereniging. Het totale sportaanbod in de gemeente Nijkerk is veel groter. Fitnesscentra, gezondheidscentra en fysiotherapeuten organiseren beweegactiviteiten. Ook ouderen- en jongerenorganisaties organiseren ook initiatieven op het gebied van sport en bewegen. Er zijn ook veel inwoners die zelfstandig actief zijn in onze mooie omgeving of bijvoorbeeld in het zwembad.

Energiek

Het is dan ook niet vreemd dat de inwoners van de gemeente Nijkerk hoog scoren als het gaat om het voldoen aan de beweegrichtlijnen. 58% van de volwassen inwoners voldoet aan die norm, tegen 51,7% landelijk. Meer inwoners dan landelijk doen ten minste één keer per week aan sport. En dat is nog zonder de jeugdsportdeelname (70% is lid van een sportvereniging). Inwoners van de gemeente Nijkerk pakken vaak de fiets. Voor afstanden tot 7,5 km behoren ze tot de top van Nederland! Overgewicht is een probleem, maar minder groot dan gemiddeld in Nederland.

Enkele rapportcijfers:

	Nijkerk	NL
Lid sportvereniging ²	28,4%	24,2%
1x per week sport (volw.) ³	54%	51,3
Voldoet aan beweegnorm (volw.) ²	64%	51,7
Fietsgebruik (tot 7,5km) ²	45%	35,2
Overgewicht volwassenen ²	49%	48,9

Betrokken

De mooie cijfers zijn voor een groot deel te danken aan de kracht en deskundigheid van de vele organisaties die inzetten op bewegen en sport. Dat zijn professionals, maar vooral ook veel vrijwilligers en kaderleden in zowel de sport, het sociaal domein als in de gezondheidszorg. Al deze mensen en organisaties bieden in de gemeente Nijkerk een groot aanbod aan beweeg- en sportactiviteiten. Er wordt veel bereikt, veel mensen zijn betrokken en er wordt op veel vlakken samengewerkt. Daar mag heel de gemeente Nijkerk trots op zijn.

Kracht van sport en bewegen bundelen en zichtbaar maken

Die energie en betrokkenheid willen we blijven waarderen en behouden. Er is dan ook geen reden om achterover te leunen. Want dan raakt de gemeente Nijkerk haar fraaie positie in sport en bewegen kwijt. Ook in de gemeente Nijkerk zijn er zorgen over de motorische vaardigheid van kinderen, over de lage beweegdeelname onder specifieke doelgroepen en over de druk op vrijwilligerswerk. En hoe ga je om met veranderingen in de bevolkingssamenstelling, zoals meer ouderen en minder jongeren?

² Bron: Kiss rapportage 2022

³ sportenbewegenincijfers.nl, 2020

*Sport verenigt mensen, zoals geen ander instrument dat kan.
Samen bewegen en sporten slaat bruggen tussen mensen en geeft
kansen om aansluiting te vinden in de maatschappij.*

Er gebeurt al zoveel, maar de kracht van sport en bewegen kan nog beter worden benut. Sport verenigt mensen, zoals geen ander instrument dat kan. Jong en oud, arm en rijk, mensen met en zonder beperking, laag en hoog opgeleid treffen elkaar in de sport. Als vrijwilliger, als actief sporter of als fan.

Samen bewegen en sporten slaat bruggen tussen mensen en geeft kansen om aansluiting te vinden in de maatschappij. Veel partijen voelen en ervaren deze positieve kracht van sporten en bewegen. De energie die daaruit voortkomt mag meer zichtbaar en aanwezig zijn.

De gezamenlijke inzet en kracht van sportverenigingen, scholen, bedrijven en zorg- en welzijnsorganisaties levert een waardevolle aanvulling op het sport- en beweeg aanbod in de gemeente Nijkerk. Daar is ook dit herijkte 'Sport- en beweegakkoord 2023' voor. Het is een katalysator om zoveel mogelijk organisaties met elkaar te verbinden. Sport en bewegen dragen bij aan een beter, actiever en gezonder leven. In een gemeente waar inwoners zich prettig voelen en iedereen mee kan doen, jong of oud, met of zonder beperking.

5. De uitdagingen in 2023 en de jaren daarna

De wil om de krachten te bundelen is er. Dat is in de eerste fase van het 'Sport- en Bewegakkoord' aangetoond. In 2023 is dit de basis om samen met de ervaringen van de afgelopen jaren de ambities en concrete doelen te actualiseren.

Vertrekkend vanuit de aanvullende ambities van het 'Nationaal Sportakkoord II' organiseren wij bijeenkomsten. Zo krijgen wij gezamenlijk een beeld van wat de verschillende organisaties belangrijk vinden en onder welke voorwaarden zij sport en bewegen nog sterker kunnen neerzetten. De coördinator Sport, bewegen en preventie is hierbij een drijvende kracht om samen met Kernteam de basis te vormen voor het resultaat dat we met elkaar willen bereiken.

Ondersteun en integreer de sportvereniging

De sportverenigingen zijn actief en werken samen. Zij geven clinics op scholen, zetten trainers voor de klas en organiseren samen met andere partijen zoals bijvoorbeeld Nijkerk Sportief en Gezond schooltoernooien.

Dit kan ook door accommodaties aan elkaar beschikbaar te stellen voor elkaars evenementen. Samen met partijen uit de zorg en het sociaal domein worden activiteiten georganiseerd voor bijvoorbeeld ouderen, verstandelijk gehandicapten of kinderen 'met een rugzakje'.

Dat alles wel binnen de grenzen van wat met de huidige ledentallen en vrijwilligers mogelijk is.

Daarom is ledenbehoud plus voldoende en gekwalificeerd vrijwillig kader een belangrijk aandachtspunt voor een vitale vereniging. Dat geldt ook voor de beschikbaarheid van voldoende en toegankelijke accommodaties.

Kansen zien de verenigingen nog steeds:

- Door nauwere onderlinge samenwerking en het delen en benutten van elkaars kennis, ervaring of netwerk.
- Door meer samenwerking met organisaties en partijen in zorg en welzijn zijn er kansen om nieuwe doelgroepen en daarmee leden en vrijwilligers te bereiken.
- Door zelfstandig projecten op te pakken in het licht van de geschetste aandachtspunten.

De buurtsportcoaches van Nijkerk Sportief en Gezond bieden daarin ondersteuning en ruimte voor meer maatwerk in het activiteitenplan.

De jeugd heeft de toekomst

Meer bewegen en sporten begint al op jonge leeftijd (0-4 jaar). Door van jongs af aandacht te schenken aan bewegen, voorkom je fysieke en andere problemen op latere leeftijd. Daarom wordt ingezet op verbetering van het beweegonderwijs. Dit gebeurt niet alleen op school maar ook bij de verenigingen, kinderopvang en BSO. Maar ook het versterken van de samenwerking tussen die partijen.

Daarom willen we ouders bereiken door meer voorlichting over bewegen te geven.

Tegelijk is het belangrijk dat er in de directe woonomgeving voldoende faciliteiten zijn voor spelen en bewegen.

Bewegen als maatschappelijk trefpunt

Sporten en bewegen is dé manier om elkaar te ontmoeten. In de wijk, op school, bij een vereniging of waar dan ook. Iedereen moet kunnen ervaren hoeveel plezier of voldoening sport en bewegen brengt. Daarom is er aandacht voor degenen die niet of onvoldoende bewegen: neem belemmeringen weg die het sporten/ bewegen in de weg staan. Op financieel, sociaal, organisatorisch en veiligheidsvlak. Niemand mag namelijk buiten de boot vallen. Sport en bewegen moeten dan ook dichtbij huis beginnen. Dat gaat niet met alleen fysieke voorzieningen. Daar horen ook georganiseerde activiteiten, deskundig sport- en beweegkader en aansprekende evenementen bij.

Leg verbinding met leefstijl en gezondheid

De gemeente Nijkerk is een JOGG-gemeente. Er vinden bij scholen, verenigingen en bij andere organisaties al diverse activiteiten plaats die zich richten op een gezonde leefstijl. Vanuit de gezondheidscentra, het brede sport- en beweegaanbod, de paramedische professionals en zorgorganisaties zien we steeds meer inzet op preventie en bewegen. Daarmee vormen we de aansluiting op de doelen en ambities uit het 'Gezond Actief Leven Akkoord' voor de gemeente Nijkerk. Simpel gezegd: meer aandacht voor preventie, het bevorderen van vitaliteit bij ouderen en actief participeren zijn belangrijke voorwaarden om langer gezond, gelukkig, zelfstandig en zelfredzaam te blijven. En dat gunnen we iedereen in de gemeente Nijkerk. De afgelopen jaren is hiermee al een begin gemaakt:

We hanteren daarbij de uitgangspunten van 'Positieve Gezondheid' omdat het daarbij gaat over wat iedereen herkent. Zo lukt het beter om met elkaar aan dezelfde ambities te werken. Of je nu van de gemeente bent, de huisartsenpraktijk of het buurthuis. Het nodigt uit om los van je eigen domein te denken over wat er nodig is. Het helpt ons met een gemeenschappelijke 'taal'. Dit maakt het samenwerken makkelijker. Zo kunnen we onze nieuwe gemeenschappelijke ambities realiseren en behouden wat we al doen.

Maak het zichtbaar

Er gebeurt al heel wat in onze gemeente. Veel activiteiten vinden vaak plaats achter hekken of deuren. Sport en bewegen mag meer zichtbaar zijn op straat. Daar zijn al voorzieningen voor. Laten we die beter met elkaar benutten.

Door een goed overzicht te blijven geven van wat er is aan activiteiten, faciliteiten en evenementen, vergroten we de kans dat er meer en beter gebruik van het sport- en beweegaanbod wordt gemaakt. Of door activiteiten beter af te stemmen zorgen we voor meer samenhang.

Zo willen we ook de zichtbaarheid en de rol van de buurtsportcoaches verbeteren. Zeker nu de nieuwe profielen beter aansluiten bij wat er nodig is. Zij zijn een spin in het web, waarbij ze nadruk leggen op verbinden en ondersteunen van de activiteiten en organisaties.

6. De ambities

Met het 'Nijkerks Sport- en Beweegakkoord 2023' bevestigen wij de ambitie dat alle inwoners in de toekomst kunnen kiezen uit een gevarieerd sport- en beweegaanbod, dat aansluit bij hun behoeften en motivatie en dat bijdraagt aan meer gezondheid en vitaliteit. Of mensen nu bewegen om het plezier, hun gezondheid, de sociale verbinding die het brengt of omdat ze willen presteren.

Sport- en beweegaanbieders staan samen met andere professionals uit de zorg en welzijn voor de uitdaging hun aanbod zo aantrekkelijk mogelijk en laagdrempelig te houden. Hierdoor kan iedereen op zijn eigen niveau sporten en bewegen. Om aan te sluiten bij verschillende andere activiteiten en elkaar te versterken waar mogelijk is. Nu en in de toekomst. Dit is de overkoepelende ambitie en voorwaarde bij de uitvoering van de plannen.

“Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder”.

Samenwerking, kennisdeling en zichtbaarheid

We zien intensieve samenwerking en kennisdeling tussen alle betrokken partijen, duidelijke zichtbaarheid van het beweeg- en sportaanbod als voorwaarden voor een stimulerende, krachtige en positieve beweegcultuur en infrastructuur binnen de gemeente Nijkerk.

“Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder”. Samen zijn we verantwoordelijk en gaan we voor een mooi resultaat. We vormen één team! De bundeling en samenwerking moet ervoor zorgen dat we meer bereiken met evenveel of minder energie. Zo gaan we voor een win-winsituatie. Wat we doen is dus niet allemaal nieuw. Maar door de manier waarop we het uitvoeren krijgt sport en bewegen wel een impuls in de gemeente Nijkerk.

4 thema's

In dit herijkte 'Sport en Beweegakkoord 2023' behouden we de drie thema's uit 2020 en voegen we er een vierde thema aan toe om goed aan te sluiten bij de nieuwe doelen uit het 'Nationale Sportakkoord II'. Dit past ook bij de uitdagingen en mogelijkheden waarvan we denken dat we daar de meeste winst kunnen behalen in de gemeente Nijkerk.

Per thema wordt er een geactualiseerde vertaalslag gemaakt naar concrete ambities voor de gemeente Nijkerk:

i. Een sportieve start

Kinderen gaan meer en beter bewegen door het versterken van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs en het bieden van een breed aanbod van sport- en beweegactiviteiten.

ii. Iedereen doet mee

De inwoners van de gemeente Nijkerk kunnen met plezier sporten en bewegen. We richten ons daarbij in het bijzonder op de meer kwetsbare groepen zoals (eenzame) ouderen en mensen in een achterstandsituatie.

iii. Een krachtige organisatie

De inwoners van de gemeente Nijkerk sporten en bewegen bij vitale, ondernemende, veilige en toekomstbestendige sportverenigingen/ sportaanbieders met een gekwalificeerd kader.

iv. Benutten maatschappelijke waarde/ betekenis van sport.

Betekenis gaat over de waarde van sport voor de maatschappij. De energie, het plezier en de zingeving in het dagelijks leven door en van het sporten en bewegen zelf. Maar ook levert het een

bijdrage aan het tegengaan van eenzaamheid en kansenongelijkheid. Of juist het bevorderen van gezondheid en vitaliteit bij onze inwoners.

Vertaling naar plannen en activiteiten

In 2020 is een gezamenlijke route uitgestippeld. In het kader van dit bijgestelde 'Sport en Beweegakkoord 2023' worden deze ambities geactualiseerd. De benoemde kernthema's worden daarbij aangehouden.

Om onze ambities ook in de toekomst waar te maken worden op basis van de bijeenkomsten en gesprekken concrete activiteiten en ideeën verder uitgewerkt. Voor de uitvoering van deze activiteiten is blijvende samenwerking en afstemming cruciaal.

We zoeken de verbinding en samenwerking tussen partijen waar dit logisch en nuttig is. De ene keer tussen sportaanbieders onderling en de andere keer met partijen in zorg, welzijn of onderwijs. De beschreven acties hoeven niet alle losstaand te zijn. Soms vloeien ze in elkaar over of kunnen ze deel uitmaken van een andere actie.

We blijven ook tijdens de uitvoering zoeken naar nieuwe samenwerking tussen partijen, het delen van kennis en het gebruik maken van elkaars mogelijkheden. Met deze activiteiten houdt het niet op! Er is ruimte om nieuwe ideeën, passend bij de ambities en thema's in te brengen en uit te voeren.

7. Thema 1: Een sportieve start

Wie met plezier heeft leren bewegen en sporten plukt daar het hele leven de vruchten van. De gewoontes die een kind op voorschoolse leeftijd ontwikkelt, zijn bepalend voor de rest van het leven. De vaardigheden die kinderen op jonge leeftijd meekrijgen nemen ze overal mee naar toe.

Het is een landelijke trend dat kinderen steeds minder bewegen en de motorische vaardigheden van kinderen achteruitgaan. Sporten en bewegen is minder vanzelfsprekend in het dagelijks leven van kinderen. Gevarieerd bewegen en sporten zorgt ervoor dat kinderen vooruitgang boeken op motorisch, fysiek, mentaal en cognitief terrein. Het heeft een positief effect op individuele sportprestaties en vermindert de kans op overgewicht.

Het bewegingsonderwijs en een divers aanbod (binnen- en buitenschools) van sportactiviteiten leveren een belangrijke bijdrage in het aanleren van een breed scala van bewegingsvaardigheden en de gezonde ontwikkeling van kinderen.

In de gemeente Nijkerk willen we dat geen enkel kind een motorische achterstand oploopt en dat alle kinderen aan de beweegrichtlijnen voldoen. Maar bovenal willen we dat ze met plezier dagelijks in beweging zijn en dat hun ouders, burens en familie delen in dat plezier. In een optimale ontwikkelomgeving, op sportief en maatschappelijk gebied. De schoolsetting is daarbij kansrijk. Juist daar is het mogelijk het beweeggedrag te beïnvloeden en daar ook de ouders en de gezinssituatie bij te betrekken. Tegelijkertijd is het een uitdaging om zoveel mogelijk gezinnen en kinderen te bereiken. Een gezonde start is waardevol voor de rest van het leven. Niet alleen voor de kinderen zelf, maar juist ook voor de gezinnen.

8. Thema 2: Iedereen kan meedoen

Sporten en bewegen is voor veel inwoners van de gemeente Nijkerk een populaire vorm van vrijetijdsbesteding. Ruim de helft doet wekelijks aan sport of neemt deel aan beweegactiviteiten. Deze sport- en beweegactiviteiten moetentoeankelijk zijn voor iedereen.

Volgende kunnen sporten en bewegen.

Meedoen aan en plezier hebben in sport en bewegen is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Denk aan inwoners in kwetsbare groepen, met een lage sociale status, een migrantenachtergrond, ouderen, mensen met een beperking, dak- en thuislozen, statushouders en vluchtelingen, afdwalende jongeren of mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zij worden in meer of mindere mate belemmerd om deel te kunnen nemen. Terwijl sporten en bewegen veel positieve effecten op sociaal vlak kan hebben. Het zorgt ervoor dat mensen met plezier kunnen meedoen, zich welkom voelen, erbij horen, geaccepteerd en niet uitgesloten worden. Dat ze eigen keuzes kunnen maken op het gebied van sporten en bewegen. Het maakt mensen mentaal en fysiek sterker.

De eerste resultaten op dat gebied zijn inmiddels geboekt. In de afgelopen jaren zijn inwoners met een beperking gaan voetballen. Nieuwkomers hebben leren zwemmen. Senioren worden in beweging gebracht. En ook kinderen met een rugzakje krijgen meerdere beweegvormen aangeboden. Veel organisaties in het werkveld sport en andere betrokken organisaties in het sociale domein willen graag een steentje bijdragen om sport en bewegen voor iedereen mogelijk te maken. Voor specifieke doelgroepen, zoals ouderen/ dementerenden, mensen met een andere etnische achtergrond, mensen met een beperking of diagnose, is al het nodige aanbod beschikbaar. De uitdaging is tweeledig: 1) hoe zorgen we ervoor dat het aanbod zichtbaar en bekend wordt én 2) hoe zorgen we dat er nog meer passend aanbod komt?

Belangrijk is dat wij tegemoetkomen aan de specifieke behoefte van diverse doelgroepen en dat wij aan beide zijden – zowel bij de sportaanbieders als bij de doelgroepen – de drempels wegnemen die bewegen en sporten in de weg staan. Bijvoorbeeld door passende en deskundige begeleiding te bieden en het juiste aanbod te realiseren. Een aandachtspunt daarbij is dat trainers en vrijwilligers zich niet altijd competent voelen om kwetsbare groepen te begeleiden. Met training en scholing worden de verenigingen daarbij ondersteund.

Veilig en met plezier sporten

Veilig en met plezier sporten is een van de nieuwe belangrijke aandachtspunten voor de komende jaren. Het doel is samen met de verenigingen een basis te creëren waar iedereen veilig en met plezier actief kan zijn. Dit betekent dat sporten en bewegen in de kern veilig en verantwoord te organiseren is, met passende normen en waarden.

We zetten ons ervoor in dat we met het sport- en beweegaanbod iedereen bereiken die onvoldoende in beweging komt. Daarbij richten we ons in het bijzonder op mensen in een achterstandssituatie – op sociaal, economisch of fysiek gebied. We zien sport en bewegen nadrukkelijk óók als middel voor verbinding en actieve deelname aan onze samenleving.

Het doel is dat zoveel mogelijk inwoners het ook leuk vinden om te sporten en te bewegen. Daar ligt een uitdaging bij de verenigingen zelf en de vraag dat sport ook toegankelijk moet zijn voor iedereen. Maar ook om alternatieven te bieden want niet iedereen is even 'sportminded'.

Samen met de verenigingen en commerciële sportaanbieders stellen we een plan van aanpak op om de sociale veiligheid en integriteit bij lokale sportaanbieders te stimuleren en te ondersteunen.

Dit houdt ook in het gezamenlijk afspreken, bespreken en aanspreken van normaal en wenselijk gedrag. Verenigingen en andere aanbieders kunnen daarvoor gebruik maken van verschillende scholingsmogelijkheden en/ of praktische tips. Tot slot versterken we de keten om signalen van grensoverschrijdend gedrag optimaal opvolging te kunnen geven. Dit gebeurt onder meer door de inzet van vertrouwenspersonen.

9. Thema 3: Een krachtige organisatie

Een krachtige of vitale sportaanbieder heeft de zaak organisatorisch op orde met voldoende geschoold kader en heeft een positieve invloed op haar omgeving.

De sport- en beweegcultuur in Nederland wordt nog steeds voor een belangrijk deel bepaald door de verenigingscultuur. Daarnaast vinden steeds meer mensen hun weg naar commerciële sportaanbieders en er is een toename van zelf-georganiseerd bewegen, bijvoorbeeld in de buitenruimte.

De wereld verandert steeds sneller. Het is dus zaak om ook voor de langere tijd duurzaam vitaal te blijven. Om het aanbod aan sport- en beweegmogelijkheden op peil te houden, is aandacht voor de kracht van verenigingen en andere sportaanbieders van groot belang.

Traditioneel zijn verenigingen geneigd vooral naar binnen te kijken. Welke behoefte hebben mijn leden en hoe organiseren we dat met elkaar? Maar verenigingen staan in toenemende mate onder invloed van maatschappelijke ontwikkelingen, zoals digitalisering, vergrijzing/ ontgroening en economische ontwikkelingen. De landelijke verwachting is dat het percentage mensen dat sport en beweegt stabiel blijft tot 2030.

De manier van sporten en bewegen verandert wel. Inwoners gaan zich de komende jaren meer richten op individuele sporten en vormen van bewegen. Daarnaast verschuift het doel waarom inwoners sporten en bewegen. De motivatie om meer te gaan sporten en bewegen voor het verbeteren en behouden van hun gezondheid neemt naar verwachting toe. Dat biedt kansen voor sport- en beweegaanbieders om daarop in te spelen.

Dat kunnen wij bereiken door het organiseren van gezamenlijke activiteiten en het uitwisselen van kennis en ervaringen. Daarmee versterken wij de professionaliteit en betrokkenheid van de sport- en beweegaanbieders in de gemeente Nijkerk. Dankzij die versterking en samenwerking zijn de sport- en beweegaanbieders een serieuze en gewaardeerde gesprekspartner voor de gemeente en de maatschappelijke organisaties. Dit draagt bij aan de ontwikkeling en uitvoering van gemeentelijk sportbeleid en bij maatschappelijke vraagstukken waar sport en bewegen als middel een bijdrage kan leveren.

Deskundigheidsbevordering sportaanbieders

Voor de deskundigheidsbevordering van alle sportaanbieders willen we een gezamenlijke scholingsagenda opstellen. Zo proberen we organisaties te versterken. Vrijwilligersmanagement en ledenbinding zijn veel genoemde thema's om in te investeren. Daarom komen er inspiratiesessies voor alle verenigingen die hieraan willen deelnemen. De ambities en behoeften van de organisaties staan centraal. Meerdere verenigingen hebben de afgelopen jaren al een sport gerelateerde kadertraining op specifieke doelgroepen gevolgd. Zo streven we ernaar dat ook iedereen mee kan doen. Alle ondersteuning hierbij wordt door professionals uit de sport geleverd. Ook de komende jaren kan hierop een beroep worden gedaan.

De sportverenigingen en andere beweegaanbieders in de gemeente Nijkerk hebben een belangrijke rol in het sport- en beweegaanbod. In 2022 waren er ongeveer 12.500 sportende leden bij sportverenigingen in de gemeente Nijkerk. Om toekomstige demografische en maatschappelijke ontwikkelingen het hoofd te bieden en toekomstgericht te werken, is het belangrijk dat sportverenigingen krachtig en vitaal zijn.

De toekomstige, vitale sportvereniging en andere sportaanbieders zijn organisaties met een krachtig bestuur die vanuit haar eigen verantwoordelijkheid, realistische en toekomstgerichte activiteiten ontplooit voor zowel haar leden als haar omgeving en daarmee in staat is haar sportieve en maatschappelijke rol te vervullen. Maar ook beschikt het over een deskundig

kader.

We zoeken daarbij de samenwerking met de zorg- en welzijnsprofessionals omdat we in de te bereiken gezondheidsdoelen elkaar kunnen versterken.

Sportverenigingen en andere aanbieders die verder willen denken en werken dan alleen het bieden van sport en beweegactiviteiten worden onder meer ondersteund door de buurtsportcoaches van Nijkerk Sportief en Gezond. Zo dragen zij bij aan de gezondheidsdoelen door deskundigheidbevordering van het sport- en beweegkader en door het bevorderen van de samenwerking van partijen uit sport, zorg en welzijn. Samen kunnen zij bijvoorbeeld sluimerende gezondheidsproblemen als gevolg van een ongezonde leefstijl aanpakken.

10. De implementatie van het bijgestelde Nijkerks Sportakkoord

Met elkaar aan de slag!

De ondertekening van het 'Sport- en Beweegakkoord' voor de gemeente Nijkerk in 2020 was het begin. Met dit bijgestelde 'Sport en Beweegakkoord 2023' gaan we verder om ervoor te zorgen dat iedereen in de gemeente Nijkerk kan sporten en bewegen en dat de maatschappelijke waarde van sport en bewegen nog zichtbaarder worden. We bouwen voort op de beweging die in 2020 is ingezet en geven er met dit bijgestelde akkoord een extra impuls aan. We haken voor een belangrijk deel aan bij wat er al op dit moment gebeurt op het gebied van sport en bewegen. En willen zo het werk van, bijvoorbeeld de buurtsportcoaches, het welzijnswerk en Jeugd- en Jongerenwerk, versterken.

Het Sport en Beweegakkoord is nooit af. Er is altijd ruimte om acties aan te passen of om nieuwe activiteiten toe te voegen. Elke organisatie is ook in een later stadium welkom om aan te sluiten en ideeën aan te dragen. Kortom: denk en doe mee met de sport in de gemeente Nijkerk!

De vragen daarbij zijn: Op welke speerpunten kan en wil jouw organisatie een bijdrage leveren? Wat is jullie expertise? En bij welke thema's/ plannen ligt jullie energie?

Een stevig fundament

Door regelmatige afstemmen en samenwerken krijgen we een stevig fundament voor de bestaande en nieuwe ambities. Het doel is zoveel mogelijk verenigingen en andere partners te betrekken bij de realisatie van dit herijkte 'Sport en Beweegakkoord 2023'. Dit willen we ook bereiken door signalen op te pakken en waar nodig passende ondersteuning aan te bieden.

Regie en voortgang

De regie over de uitvoering ligt hiervoor in eerste instantie bij het kernteam en de Coördinator Sport en Preventie. In gezamenlijkheid bepalen zij hoe de acties in gang worden gezet en betrekken zij daarbij de partijen in de gemeente Nijkerk.

De kerngroep die in 2020 betrokken was bij het opstellen van het 'Sport en Beweegakkoord' is daarvoor uitgebreid met nieuwe leden. Het kernteam zal tenminste bestaan uit vertegenwoordigers van de gemeente Nijkerk, de lokale sportsector en maatschappelijke organisaties (welzijn, gezondheidszorg, onderwijs).

De Coördinator Sport en Preventie zorgt voor de herijking het 'Sport en Beweegakkoord', het opstellen van de plannen en is kartrekker van het kernteam. Anderzijds zorgt deze coördinator voor de verbinding tussen de thema's en onderdelen binnen de brede SPUK gezondheid, sport en bewegen en sociale basis.

Samenhang met andere akkoorden

Het 'Integraal Zorgakkoord' (IZA), het 'Gezond en Actief Leven Akkoord' (GALA), 'Sport en Beweegakkoord 2023' en het 'Woonzorgakkoord' hebben grotendeels eenzelfde doel: meer gezondheid voor iedere inwoner van de gemeente Nijkerk door integraal samen te werken. Om dat doel te verwezenlijken spreken we van "*Health in all policies*". De gedachte hierachter is dat successen geboekt kunnen worden als je integraal, beleid overstijgend samenwerkt. Zowel binnen als buiten het gemeentehuis moeten verschillende sectoren de handen ineenslaan om deze gezamenlijke einddoelen te behalen.

Om de kwaliteit en effectiviteit van en samenhang tussen de verschillende projecten daarbinnen te waarborgen, is het nodig om integraal programmamanagement in te zetten. De Coördinator Sport en Preventie draagt daaraan bij.

Deze coördinator programmeert samen met de buurtsportcaches sport en bewegen in de andere beleidsvelden en de (preventie)programma's van de partners van het lokale kernteam.

De taken van de Coördinator Sport en Preventie zijn:

- 1) een initiërende rol bij het herijken en een aanjagende rol bij de uitvoering van het lokaal Sportakkoord,
- 2) initiërend en coördinerend lid van het lokale kernteam om daarbij het lokale netwerk van de sport te koppelen aan de bredere ambities op het gebied van sport, bewegen, gezondheid, preventie en sociale basis. Om hiermee het 'Sport en Beweegakkoord' goed te positioneren t.o.v. de overige akkoorden.
- 3) een 'haal-en brengfunctie' te bieden voor sportorganisaties en andere betrokken partijen om het overkoepelende gesprek te voeren en de bredere ambities op te pakken. De coördinator werkt daarbij samen met de Adviseur Lokale Sport die zich vooral op het versterken van de sport- en beweegaanbieders richt.

Buurtsportcoaches

De rol van de buurtsportcoaches van Nijkerk Sportief en Gezond gaat ook veranderen. Vanuit het 'Sport en Beweegakkoord 2023' zijn er 6 nieuwe profielen opgesteld. Nijkerk Sportief en Gezond krijgt een grotere rol in het Nijkerks sport- en beweegveld. Dit betekent overigens niet dat zij verantwoordelijk zijn voor alle acties en projecten. Maar zij zorgen wel voor verbinding en samenhang hiertussen.

De inzet van de buurtsportcoaches is een belangrijke procesrol voor het slagen van de uitvoering van het 'Sport- en Beweegakkoord 2023'.

Inzet Adviseur Lokale Sport

De Adviseur Lokale Sport zal vanuit de NOC*NSF, VWS en het platform 'Ondernemende sport' verbonden zijn aan de gemeente Nijkerk en het 'Sport en Beweegakkoord 2023'. De rol van de Adviseur Lokale Sport is om de sport, sportverenigingen en de lokale clubondersteuners te versterken. De Adviseur Lokale Sport adviseert de gemeente, lokale ondersteuners en de Coördinator Sport en Preventie over de kansen en mogelijkheden in Nijkerk. Verder richt de Adviseur Lokale Sport zich op het versterken van de lokale verenigingsondersteuning en het sportbeleid in relatie tot andere domeinen. Er is budget beschikbaar voor services als deskundigheidsbevordering, workshops, trajectbegeleiding, interventie, bijscholing of training.

Rol van de gemeente

De gemeente Nijkerk is als één van de partijen betrokken en wil bijdragen aan het succes en zo veel mogelijk initiatieven van partijen stimuleren en ondersteunen. Wel wordt het 'Sport en Beweegakkoord 2023' verankerd in de bestaande en de toekomstige beleidslijnen van de gemeente Nijkerk.

Ambassadeurs

Lokale helden en ambassadeurs zien we als belangrijk middel om inwoners te bereiken en te stimuleren in beweging te komen. Ze hebben verhalen te vertellen die anderen inspireren. We gaan op zoek naar lokale helden die als rolmodel of ambassadeur willen fungeren. Ambassadeurs op wijkniveau of op projectniveau. Hierbij kan gedacht worden aan (top)sporters of talenten uit de gemeente Nijkerk. Maar ook aan verenigingskant of 'buurthelden'. Zij kunnen mensen die mogelijk anders niet worden bereikt over de drempel helpen.

Budget

De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040.

De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten in werking gesteld om diverse afspraken uit te kunnen voeren. Deze afspraken zijn vastgelegd in het 'Hoofdpijnen Sportakkoord II', het 'Gezond en Actief Leven Akkoord' (GALA) en het 'Preventieakkoord'.

